

DE BERGEN VAN NOORD-HOLLAND

EEN AVONTUURLIJKE ROUTE: WEILANDEN, MUL ZAND, STEILE DUINEN, BOS, HEIDE, KRUIP-DOOR-SLUIP-DOORPAADJES – JE KOMT ONDERWEG VAN ALLES TEGEN. IN KUNSTENAARSDORP BERGEN KUN JE HEERLIJK RELAXEN OP DE TERRASSEN ROND DE RUÏNEKERK. BADPLAATS BERGEN AAN ZEE HEEFT HET STRAND ALS GROOTSTE TROEF.

Wandel naar de kop van de parkeerplaats, ga links naar de betaalautomaat en koop een dagkaart (€ 2).

*Voor de verkorte route (7,5 km): ga achter de betaalautomaat het bos in. Volg steeds de wit-rode markeringen. Na 150 m linksaf. Na 275 m voor slagboom linksaf. Volg slingerend pad 1 km. Op kruising met fietspad rechtsaf (nog steeds wit-rood). Na 350 m bij ANWB-paddenstoel 22911 linksaf (Korteweg). Na 60 m linksaf (wit-rood). Lees verder bij ** na 6.*

Voor hoofdroute (16,5 km): wandel van betaalautomaat langs parkeerplaats naar doorgaande weg (Zeeweg). Steek de Zeeweg over. Ga bij wandelknooppunt (kp)81 linksaf, volg vanaf nu de oranje pijlen.

1 SCHAAPSKOOI

Later op de route kun je in de duinen een kudde Kempische heideschape tegenkomen. Altijd leuk voor wandelaars, maar de schape zijn in de eerste plaats nuttig: met hun gepraas zorgen ze ervoor dat de heidevelden niet dichtgroeien met gras. Overnachten doet de kudde in de schaapskooi links van de weg. Hier is bovendien een klein bezoekerscentrum, mét winkeltje en lekkere koffie.

Je komt bij een rotonde.

*Let op: de hoofdroute gaat hiervandaan door weilanden die niet toegankelijk zijn met honden en in het broedseizoen (15 maart-1 juli). Alternatief traject: ga bij rotonde linksaf (Eeuwigelaan). Na 400 m schuin rechtsaf (Buerweg). Na 225 m rechtsaf (Slotrampweg, later Wiertdijkje). Volg deze weg en later voetpad ruim 900 m. Einde bij kp73 linksaf richting kp70 (groen). Lees verder bij * na 2.*

Voor de hoofdroute: volg oranje en ga bij de rotonde rechtsaf (Herenweg). Na 250 m linksaf: steek over en volg bochtige pad tussen de huizen. Na 225 m kom je op een splitsing: klim bij oranje pijl over het hek (via opstapje) en hou in het weiland rechts aan. Klim na 150 m weer over een hek en ga linksaf, volg de sloot.

2 NATTE POLDERS

Ineens maken de bosrijke duinen plaats voor groene graslanden. Hier kan het flink drassig worden. Dat water komt niet alleen uit de lucht vallen, maar sijpelt ook vanuit de duinen naar deze laaggelegen polder. De natuur is er blij mee, want tussen het gras kun je bijzondere plantensoorten spotten, zoals dotterbloem (botergeel), rietorchis (purperroze) en echte koekeoeksbloem (roze, met soms 'spuug' op de stengels).

Steek bij einde weiland het bruggetje over en ga door een klaphek. Ga bij kp75 linksaf en volg oranje naar kp74 en kp73. Volg van kp73 groen naar kp70.

* Ga op driesprong rechtsaf, na bruggetje linksaf, dan rechtsaf. Blijf groen volgen.

3 HET OUDE HOF

Het witte landhuis links tussen de bomen hoort bij Landgoed Het Oude Hof, dat een rijke koopman vanaf 1643 liet aanleggen. Alleen de oostelijke vleugel van het oorspronkelijke complex staat er nog. Een grondige verbouwing in de 19e eeuw door Jacobus Henricus van Reenen leverde de huidige aanblik op. Onthoud de naam Van Reenen, want die komt vaker terug in het vervolg van dit verhaal.

Bij einde pad rechtsaf (groen), steek over en volg fietspad. Na 100 m kom je bij kp70.

Ga linksaf en na bosrand rechtsaf: volg groen en rood door het bos. Steek na ruim 400 m de verharde weg over (Sluislaan), blijf groen en rood volgen. Ga verderop over bruggetje. Bospad eindigt bij kp30.

4 KUNST!

Rond 1900 ontdekten steeds meer kunstenaars het idyllische Bergen. Verschillende schilders vestigden zich in het dorp en ontwikkelden een eigen schilderijstijl, die bekend zou worden onder de naam Bergense School. Mooie voorbeelden hangen in Museum Kranenburgh, achter knooppunt 30. Het herenhuis werd in 1883 gebouwd voor Jacob van Reenen, die later burgemeester van Bergen zou worden.

Ga bij kp30 rechtsaf richting kp69 (Hoflaan). Na 30 m kom je op een kruising met de Renbaanlaan. Let op: wandel 200 m rechtdoor naar de Ruïnekerk (Hoflaan, geen markeringen).

5 RUIÑEKERK

De brokkelige muurresten bewijzen dat hier ooit een gigantische kerk moet hebben gestaan. Die kerk was niet voor niets zo groot: binnen werd een kistje bewaard dat het 'bloed van Christus' zou bevatten en talrijke pelgrims trok. In 1574 werd de kerk voor een eerste keer verwoest tijdens de Tachtigjarige Oorlog. In 1799 volgde een tweede klap: een Engels-Russisch invasieleger landde op de kust en raakte bij Bergen slaags met Nederlandse en Franse troepen. Alweer kreeg de kerk het zwaar te verduren. Nu vormt de ruïne een nostalgisch decor voor een pauze op een van de terrassen.

Wandel vanaf de kerk via dezelfde route (Hoflaan) terug naar de kruising met de

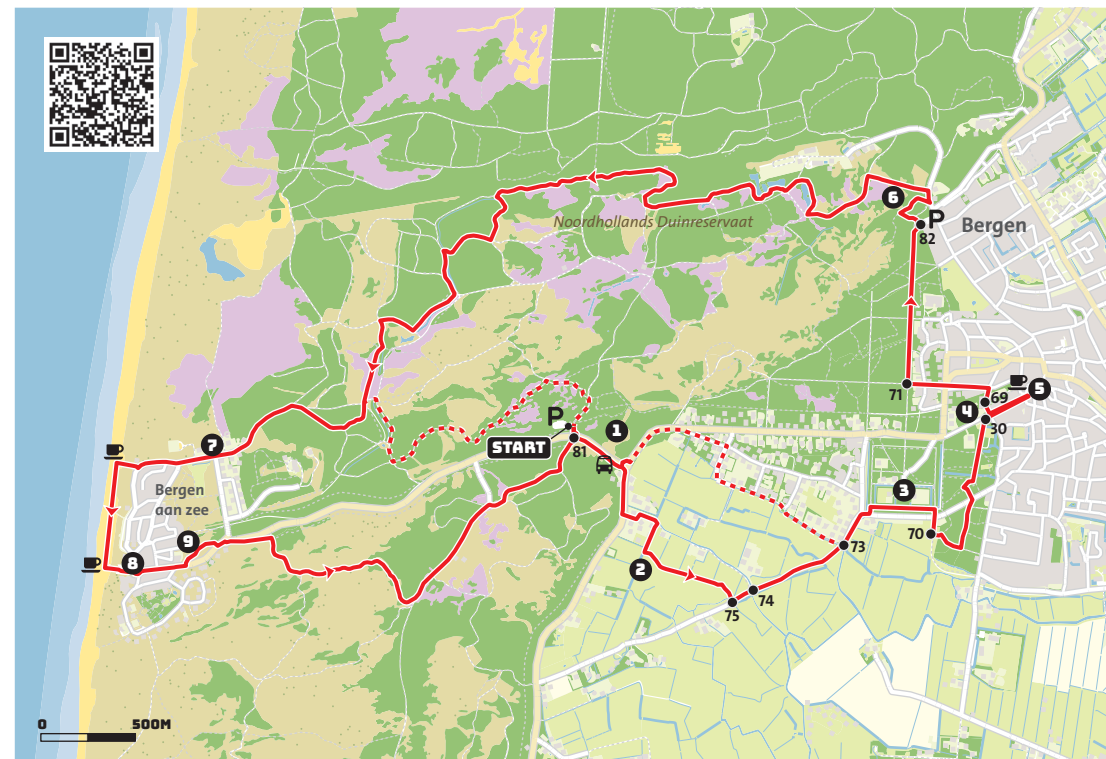
Renbaanlaan. Ga hier rechtsaf richting kp69. Volg vanaf kp69 groen naar kp71. Na 75 m linksaf (Kerkelaan). Na laatste huis kom je bij kp71. Ga rechtsaf en volg paars naar kp82. Na ruim 800 m staat kp82 vlak voor een parkeerplaats. Ga vóór de parkeerplaats linksaf en klim aan het einde via de trap omhoog (geel en groen). Bij einde pad rechtsaf. Ga na afdaling op verharde weg linksaf, langs een skibaan. Let op: ga ter hoogte van de ingang van de skibaan linksaf, langs een groen bord 'Noordhollands Duinreservaat' (geen markeringen). Steek de zandvlakte over, dan links via een trap omhoog.

6 GROEN, BLAUW, GEEL, PAARS ...

Hoe hoog is 36 m boven NAP? In elk geval hoog genoeg om je benen te voelen tijdens de klim. Vanaf de duintop kijk je uit over de oneindige bossen, duinen, heidevelden en bloemrijke graslanden van het Noordhollands Duinreservaat. Alle kleuren komen voorbij. Rechts herinnert een pompgebouw eraan dat hier al sinds 1899 drinkwater wordt gewonnen. Ook de putten, meertjes en kanalen verderop langs de route horen bij deze waterwinning.

Vervolg pad naar beneden. Aan het einde op fietspad linksaf (wit-rood). Na 450 m bij routepaal rechtsaf: volg vanaf nu gele driehoekjes. Je wandelt rechts langs een idyllisch meertje. Bij einde pad op verharde weg linksaf. Bij ANWB-paddenstoel 22907 rechtsaf naar een meertje, vlak voor water linksaf via voetpad. Bij bankje rechtsaf (nog altijd geel).

Na 300 m kom je bij een routepaal. Ga rechtsaf en volg vanaf nu wit-rode markeringen. Na trapje op heideveld rechtsaf, dan na 50 m rechtsaf. Pad buigt naar links, volg

LENGTE: 7,5 km/16,5 km

ROUTE: Kort na de start wandel je dwars door de weilanden. Dit traject is in het broedseizoen en met honden (15 maart-1 juli) niet toegankelijk; volg dan het beschreven alternatief. Hou in de duinen rekening met af en toe mul zand en een stevige klimpartij.

START: Parkeerplaats Schaapskooi/Uilenvangersweg langs de Zeeweg in Bergen (NH).

MARKERING: Wandelnetwerk (genummerde knooppunten en gekleurde pijlen), Noordhollands Duinreservaat (gekleurde driehoekjes) en LAW (wit-rood).

PARKEREN: Parkeerplaats Schaapskooi/Uilenvangersweg langs de Zeeweg

in Bergen (Noord-Holland), 300 m ten westen van de rotonde met de Eeuwige laan/Herenweg.

OPENBAAR VERVOER: Buslijn 410 stopt bij bushalte De Franschman in Bergen, vlak bij de startplaats.

HORECA: Ruime keuze in Bergen en Bergen aan Zee.

HONDEN: In het Noordhollands Duinreservaat honden aan de lijn. In de polders kort na de start zijn honden niet toegestaan; volg het beschreven alternatief.

TOEGANGSKAARTJE: Voor het Noordhollands Duinreservaat heb je een toegangkaartje nodig (dagkaart € 2). Bij de startplaats is een kaartjesautomaat.

daarna het hoofdpad nog eens ruim 900 m rechtdoor (negeer zijpaden, volg steeds wit-rood). Ga aan het einde op T-splitsing linksaf. Volg wit-rode markeringen door de duinen. Let op: ga na 1,2 km op kale duintop linksaf langs een grote liggende boomstam. Daal af van duintop, wandel na 450 m bij fietspad rechtdoor het bos in.

** Volg na 10 m het rechterpad (wit-rood). Na 175 m rechtsaf. Aan het einde op fietspad linksaf. Bij ANWB-paddenstoel 20975 linksaf. Volg fietspad 500 m tot in Bergen aan Zee.

7 BLEEKNEUSJES

Een handvol huisjes en boerderijen – dat was Bergen aan Zee anno 1900. Burgemeester Jacob van Reenen en zijn vrouw bedachten het plan om van dit buurtschap een badplaats te maken. Ze lieten een weg aanleggen en in 1909 zelfs een tramlijn. Je wandelt het dorp in via een drietal koloniehuisen, waar vroeger 'bleekneusjes' uit de stad mochten aansterken. De rest van het dorp oogt een stuk minder nostalgisch: in de Tweede Wereldoorlog sloopten de Duitsers een flink deel van Bergen aan Zee. Herbouw na de oorlog leverde dit wat rommelige resultaat op.

Volg de weg rechtdoor (Verspyckweg, wit-rood). Na ruim 400 m bij Strandpaviljoen Noord rechtsaf naar het strand. Op strand linksaf. Bij eerste strandopgang rechtdoor. Bij tweede strandopgang linksaf. Je komt bij een rotonde met daaraan het Zee Aquarium.

8 ZEEDIJEREN

De Noordzee heb je inmiddels gezien, maar nog niet wat er allemaal in zwemt, drijft en rondkruipt. Daarvoor stap je binnen bij het Zee Aquarium.

Dan leer je meteen het verschil tussen het dierlijk leven in de koele Noordzee en de kleurrijke fauna van de tropische wateren.

Ga bij de rotonde rechtdoor (Zeeweg, geen markeringen). Let op: ga na 250 m ter hoogte van huisnr. 19 linksaf door een klaphek. Volg rechterpad langs kerkje. Hou voorbij het kerkje rechts aan (graspad). Hou na 50 m op de splitsing rechts aan.

9 VREDESKERKJE

De naam verraaft al iets van de geschiedenis: in 1918 liet Marie Amalie Dorothea van Reenen-Völther – inderdaad de vrouw van de burgemeester – dit kerkje bouwen als gebaar van vrede na de Eerste Wereldoorlog. Ook nu nog oogt het godshuis vredig, mede dankzij de Schotse hooglanders die rustig in het gras liggen te herkauwen.

Ga bij einde pad door klaphek, steek doorgaande weg over en ga linksaf. Op rotonde rechtsaf (Zeeweg). Volg vanaf de bushalte het tegelpad. Na 200 m rechtsaf door klaphek (bord Noordhollands Duinreservaat). Na 250 m bij routepaal met wit-rood: ga rechtdoor omhoog over de hoge zandduinen. Zoek zelf je weg door het stuivende zand. Pak na de duintoppen het voetpad weer op (schuin links). Na 400 m kom je bij een breed pad. Hou links aan, volg het brede pad steeds rechtdoor (negeer zijpaden en richtingpijlen).

Na 625 m buigt het hoofdpad naar links: ga hier rechtsaf langs een roestkleurig monument voor natuurbeschermer Victor Westhoff. Hou na 75 m links aan. Na 350 m eindigt het pad. Ga linksaf. Het pad brengt je terug naar de Zeeweg en daarachter de parkeerplaats. ●

DE DRIE EGMONDEN

DRIE DORPEN MET DEZELFDE NAAM, MAAR VERDER IS ALLES ANDERS. JE ONTDEKT EEN BADPLAATS, EEN KASTEELDORP EN EEN RELIGIEUS BOLWERK. VERRASSEND ZIJN DE GRASPADEN DOOR WEIDSE POLDERS, WAAR IN HET VOORJAAR DE BLOEMBOLLEN VOOR EEN BONT KLEURENSPEKTAKEL ZORGEN.

